

Prof. Andrzej Węclawski
Akademia Sztuk Pięknych
w Warszawie
Wydział Grafiki

Warszawa, 7 stycznia 2017 r.

**Recenzja pracy doktorskiej i dorobku artystycznego,
mgr Mileny Michałowskiej sporządzona w związku z przewodem doktorskim
w dziedzinie sztuk plastycznych, w dyscyplinie sztuk pięknych, wszczętym
przez Radę Wydziału Artystycznego Akademii Sztuk Pięknych w Katowicach.**

Cześć I

Pani mgr Milena Michałowska, urodzona 13 maja 1983 roku w Zabrze, studiowała w Akademii Sztuk Pięknych w Katowicach, na Wydziale Grafiki, Malarstwa i Wzornictwa. W 2008 roku zrealizowała pracę dyplomową w zakresie grafiki warsztatowej, uzyskując dyplom z wyróżnieniem i tytuł zawodowy magistra sztuki. W następnych latach była uczestniczką stacjonarnych środowiskowych studiów doktoranckich w Akademii Sztuk Pięknych w Katowicach. W dniu 21 grudnia 2015 roku Rada Wydziału Artystycznego ASP w Katowicach podjęła decyzję o wszczęciu przewodu doktorskiego mgr Mileny Michałowskiej, wyznaczając na promotora dr hab. Dariusza Gajewskiego.

Na dorobek artystyczny Mileny Michałowskiej składa się udział w wystawach zbiorowych m.in. 2007-5 Biennale Grafiki Studenckiej w Poznaniu, 2007 -wystawie „Salon Ilustratorów” VII Poznańskie Spotkania Targowe, Książka dla dzieci i młodzieży, Poznań, 2008-wystawie podyplomowej w Galerii Rondo Sztuki w Katowicach, 2008-wystawie „Dialog z cyfrowym cieniem III”, Galeria Oko dla Sztuki 2, Kraków, 2009-6 Biennale Grafiki Studenckiej w Poznaniu, 2016-„Ars Ludens”, Galeria Sztuki Współczesnej Elektrownia, 2016-Galeria Terra, Katowice.

Za swoje prace uzyskała kilka nagród m.in. 2008-nagrodę ufundowaną przez Elektrociepłownię Będzin, 2008-udział w programie Najlepszy Dyplom 2008 uczeń i jego promotor, SMTG w Krakowie, 2009-nagrodę ufundowaną przez Galerię Miejską Arsenał na 6 Biennale Grafiki Studenckiej w Poznaniu, 2010 -nominację do nagrody w konkursie „Śląska Rzecz”, Śląski Zamek Przedsiębiorczości w Cieszynie, 2013-I nagrodę w konkursie na plakat „Fiestas de Hajar 2013”, Hajar, Hiszpania.

Doświadczenie zawodowe zdobywała również pracując, w latach 2008-2015, jako freelancer w dziedzinie projektowania graficznego i ilustracji. Ma w swoim dorobku pracę przy fabularnych produkcjach filmowych w charakterze kostiumologa planowego, asystenta scenografa i scenografa planowego.

Część II

Praca doktorska Mileny Michałowskiej zatytułowana „Ekspresja to podróż w głąb siebie, to uzewnętrzniona mapa mojego ja”, składa się z cyklu pięciu grafik, o formacie 140 na 180 cm, wykonanych technikami mieszanymi, głównie w technice druku cyfrowego, druku sublimacyjnego, sitodruku oraz tzw. techniki własnej. Całości towarzyszy przygotowana przez autorkę „Legenda” i opis dzieła z bogatą częścią ilustracyjną. Wielkoformatowe grafiki zawierają całą gamę użytych środków. Oszałamia ilość form, odcieni, barw, znaków, nagromadzonych notatek, fragmentów planów i ulotnych druków, które tworzą nakładające się na siebie obrazy. Kompozycja raz jest zwarta, eksponująca pewne elementy zbioru, a w innym momencie zgromadzone formy są bardzo rozproszone. Zastosowano zasadę kontrolowanego przypadku, dzięki której autorce udało się zachować ekspresyjny charakter prac. Dużo tu się dzieje. Prawie całe partie grafik są pokryte różnej wielkości elementami, które wibrują i wchodzą w reakcje. Unikatowo tworzone mapy, nawarstwiane i uzupełniane, intrygują plastyczną urodą.

Cykl grafik sytuuje się między tym co racjonalne, a tym co zmysłowe i intuicyjne. Istotne dla przeanalizowania koncepcji pracy są wyodrębnione przez autorkę pojęcia: ekspresja, miasto, mapa. Ekspresja to podstawowy element procesu twórczego. Służy do uzewnętrznienia przeżyć i emocji w formie określonej wizualizacji, w sposób świadomy, kontrolowany lub automatyczny jako projekcja podświadomości. Miasto z kolei, to złożony twór

o skomplikowanej strukturze, mieszanina przypadku i porządku, działająca na wyobraźnię i inspirująca twórców. Często też samo staje się dziełem, jako zbiór nakładających się obrazów. Mapa, to uogólniony obraz, próba zapisania na płaszczyźnie powierzchni wyodrębnionego obszaru, w skali, przy pomocy umownych znaków i zasad.

Poszczególne prace z cyklu, to wielkoformatowe grafiki, zatytułowane „Mapa”, z kolejnymi numerami od 1 do 5. Autorka przeprowadza na obrazach proces tzw. mapowania, czyli zapisu fragmentów rzeczywistości i ich artystycznego odzwierciedlenia. W opisie dzieła znajdziemy odautorski komentarz do poszczególnych prac.

„Mapa I” inspirowana jest fragmentami wspomnień z dzieciństwa.

Poszukiwania archetypicznych obrazów, odwołanie do nieskrępowanej wyobraźni dziecka. Nieprzypadkowe są zawarte w tekście odniesienia do dziecięcej wrażliwości, nieskażonej naleciałościami kulturowymi wyobraźni.

Potwierdzeniem tych obserwacji są efekty warsztatów z dziećmi, prowadzonymi przez autorkę i ich interesująca dokumentacja. Odbywamy umowną wędrówkę po obszarze nasyconym wielością różnych znaków, fragmentów materii. Mapa staje się artystycznym zapisem stanów psychicznych, który wyłania się ze skrawków, urywków, notatek, a poprzez proces nawarstwiania staje się obrazem.

„Mapa II” to obraz tego co nieuchwytnie, wieloznaczne, nieokreślone. Mapa staje się próbą scalenia wszystkich tych elementów razem. To dzięki niej mogą zaistnieć różnorodne elementy: składniki świata codzienności i tego co nieostre, niedookreślone. To melanz kolorów, form, kształtów.

Na „Mapie III” znajdziemy odniesienia do świata snu. Autorka trafnie zauważa, że w tej sferze nie ma ograniczeń związanych z czasem i przestrzenią. Mapa snu to zaproszenie do krainy fantazji i wolności. Obszar fascynacji artystów różnych generacji. Tworzenie obrazu inspirowanego snami to odsłanianie tego co ukryte, poszukiwanie uniwersalnej prawdy w tym co ponadczasowe, zawarte w naszej psychice, zestawione z projekcją wydarzeń dnia codziennego.

„Mapa IV” dotyczy miasta jako zespołu wielu zjawisk, jako symbolu. Związek mapy i miasta jest jednoznaczny, motyw twórczej inspiracji, świetnie nadający się do tworzenia wielowarstwowych obrazów. Subiektywna mapa kumuluje doświadczenia autorki, jej przeżycia, wrażenia, jest wizualnym odzwierciedleniem skomplikowanej struktury.

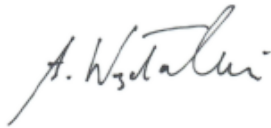
Ostatnia z serii „Mapa V” jest retrospekcją z wycieczek i podróży. Sumuje różne ślady. To rodzaj gry w dodawanie, odkrywanie i uzupełnianie. Przez całe życie zbieramy obrazy, łączymy ze sobą. One kształtują naszą podświadomość. Podróż to symboliczna droga którą przebywamy. Milena Michałowska w procesie mapowania widzi możliwość zanotowania najistotniejszych dla niej elementów, czyli swojej wewnętrznej istoty. To rodzaj osobistej wędrówki odbywanej, aby odkryć samego siebie. Cyklowi grafik towarzyszy przygotowana książka „Legenda”, czyli zbiór informacji o elementach zawartych na mapach. Wyjaśnia: „Mapowanie jest procesem, który próbuje zrozumieć relacje pomiędzy światem i sobą samą. Natomiast legenda jest zbiorem informacji zawartych w mapach oraz jej prawidłowego odczytania, opis występujących na niej symboli”. Legenda zawiera zestaw gotowych elementów, fragmenty w niej umieszczone mają swoje odzwierciedlenie na mapach. To opis przebiegu tworzenia mapy, rodzaj przewodnika, z klarownym rozwinięciem idei całego procesu.

Pracy doktorskiej pani Mileny Michałowskiej towarzyszy też tzw. opis dzieła, czyli odautorski autokomentarz, w teoretycznej formie powinien uzupełniać pracę praktyczną. Przygotowany tekst pozostawia jednak niedosyt. Właściwszą metodą byłoby nie objaśnianie, ale przykładowo, próba literackiej kreacji, zastosowanie podobnej metody jak przy tworzeniu wielowarstwowych obrazów. Poszerzenie tekstu o sumę literackich odniesień, przykłady z historii sztuki, prace z wykorzystaniem podobnej metody „mapowania” w dziełach filmowych i multimedialnych. Przykładów nie brakuje.

Konkluzja

Praca doktorska pani mgr Mileny Michałowskiej „Ekspresja to podróż w głąb siebie, to uzewnętrzniiona mapa mojego ja” stanowi niewątpliwie interesującą propozycję artystyczną. Prace mają charakter otwarty, można je stale uzupełniać. Istotny jest w nich element zabawy, gry. Dążenie do odzyskania dziecięcej wrażliwości, fascynacji światem. To tęsknota za tym co utracone, powrót do przeszłości i próba jej zapisania. Interesujące jest podejście do problemu czasu. Czas nie został przedstawiony w sposób liniowy. To co było wcześniej jest nieraz na pierwszym planie, jest teraz, lub występuje w różnych konfiguracjach. To osobiste przedstawienie czasu, podkreślające intensywność

i intymność przekazu, wzmocnione o siłę wyobraźni i ekspresji twórczej. To ważne atuty cyklu. Kandydatka wykazała się umiejętnością prowadzenia samodzielnej pracy artystycznej i posiada ogólną wiedzę teoretyczną i praktyczną w reprezentowanej dyscyplinie, legitymuje się dorobkiem artystycznym i doświadczeniem zawodowym. Powstał cykl grafik o oryginalnej formie i dużej wartości artystycznej. Przygotowana pod opieką promotora dr hab. Dariusza Gajewskiego praca doktorska uzasadnia nadanie, pani Milenie Michałowskiej, przez Radę Wydziału Artystycznego ASP w Katowicach, stopnia doktora sztuki w dziedzinie: sztuki plastyczne, w dyscyplinie artystycznej: sztuki piękne.

Prof. Andrzej Węclawski